

ERDÉSZETI LAPOK

LXXV. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

12. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Megindították 1862-ben WAGNER KÁROLY és DIVALD ADOLF

Felelős szerkesztő

BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1936. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon : 1-237-22.)

Krónika.

1. *Egy csendes évforduló.*

Lapunk mai számával lezáródik annak 75. évfolyama.

Háromnegyed század az az idő, amire mint multjára tekinthet vissza. Három negyedszázad, amely idő alatt élete elválaszthatatlanul forrott egybe a magyar erdőgazdaság sorsával.

Egyének, irányzatok, áramlatok cserélődtek ki és váltakoztak, de nem változott, nem változhatott a hivatás, a szerep, amelyet be kellett töltenie.

Megismertetni egy addig számba alig vett ágazatot azokkal, akiknek létérdeke fűződik az ágazat virágzásához.

Megismertetni azt a számtalan vonatkozást, amellyel az ágazat érdekei a köz, a nemzet érdekeibe bekapcsolódnak.

Megmutatni, bizonyítani, hogy nem lehet, nem szabad mindenben a pillanatnyi érdeket előtérbe állítani, ha a jövőt biztosítani, megvédeni akarjuk.

Áttörni az egyéni tulajdonjog, a szabad rendelkezés merev korlátait ott és addig a mértékig, ahol és ameddig arra a köz és a magánfél helyesen felfogott érdekeinek védelmében szükség van, de egyúttal körömszakadtig védeni

a tulajdonos, az egyén szabad rendelkezési jogát ott, ahol a beavatkozásra nincs feltétlen szükség.

Bebizonyítani, hogy a megfelelő helyen és módon alkalmazott állami beavatkozás különösen a jogutódok érdekében feltétlenül szükséges; de bebizonyítani azt is, hogy a merev bürokratizmus, a diktatórikus irányzat elsenyvesztik az egyéni munkakedvet és csirájában ölik meg az egészséges fejlődés lehetőségét.

Védeni az ágazatnak kevesek által ismert s még kevesebbek által méltányolt érdekeit, amire különösen az utolsó idők kíméletlen gazdasági harcában volt égetően szükség.

Nehéz feladatok!

El kell ismernünk, hogy közülök jó egynéhány még ma is megoldatlan.

Úgy érezzük azonban, hogy a zöld füzetek megtették azt, amit tőlük várni lehetett!

Adja az Ég, hogy az új negyedszázad az összes függő kérdéseket véglegesen, megnyugtatóan megoldja!

Hogy az új negyedszázad végére már csak a másik, el nem múló és éppen olyan fontos hivatás betöltésére legyen szükség: az erdészeti tudományok és ismeretek fejlesztésére és terjesztésére.

2. Törvény és végrehajtás.

Több, mint ötnegyed éve, hogy az új erdőtörvényt a kormányzat életbeléptette.

A szentesítés után egy fél év mult el az életbeléptetésig s ma már csak négy hónap választ el bennünket a szentesítés és kihirdetés második évfordulójától.

Végrehajtási utasításunk azonban nincs ma sem, sőt nincsenek megalkotva, életbeléptetve olyan szervezetek sem, amelyeket pedig a törvény kifejezetten előír s amelyeknek a meghallgatása nélkül bizonyos kérdésekben a földművelésügyi miniszter úr törvényesen nem intézkedhetik.

Mivel pedig ilyen kérdések az elmúlt közel két esztendő alatt is bőségesen merültek fel, az ilyen ügyekben történt intézkedéseket nem tudjuk az e tekintetben is törvényes rendelkezések közé sorozni.

Itt elsősorban az Országos Erdőgazdasági Tanácsra gondolunk.

A mi véleményünk szerint az Országos Erdőgazdasági Tanács létesítésének meg kellett volna előznie a törvény életbeléptetését, vagy legrosszabb esetben az életbeléptető rendelettel egyidőben kellett volna a Tanács kinevezésének is megjelennie.

Mert vannak a gazdasági életben naponta felmerülő kérdések, amelyeknek a minisztérium által történő intézésénél a Tanácsot meg kell hallgatni.

Mivel pedig azt, ami nincs, meghallgatni sem lehet, az ezekben a dolgokban kiadott rendelkezések nélkülözik a törvényben előírt kellékeket.

Az a körülmény, hogy a végrehajtási utasítás nem jelent meg a törvény életbeléptetésével egyidejűleg, egyáltalán nem volt akadálya a Tanács kinevezésének.

Sőt éppen addig, amíg a végrehajtási utasítás meg nem jelenik, lett volna — a mi véleményünk szerint — a Tanács hivatása: egységes irányt szabni a gyakorlatnak s úgyszólván kijelölni a csapást, amelyen a végrehajtási utasításnak haladnia kell.

Öszintén megvallva nem értjük, hol hever a már több mint féléve letárgyalt végrehajtási utasítás, miért késik az Országos Erdőgazdasági Tanács kinevezése.

Hiszen a tanácstagok jelölése is már 8 hónappal ez előtt megtörtént.

Hivatalos helyről hallottuk az aggodalmakat, hogy a Tanács el fog merülni a reá háramló teendők tengerében s a miniszteriális adminisztráció ezért fenn fog akadni.

Egyáltalán nem osztjuk ezeket az aggodalmakat!

Tessék csak végignézni a törvénynek azokat a rendelkezéseit, amelyek a tanács elé is utalt kérdésekre vonatkoznak.

Túlnyomó részüket nem a minisztérium, de az „erdőrendészeti hatóság“ hatáskörébe utalja a törvény!

De még ahol miniszteri hatáskört mond is, ott sincs akadálya annak, hogy a jogot bizonyos keretek között át-

ruházott hatáskörben az elsőfokú erdőrendészeti hatóság gyakorolja.

Csak két irányelvet nem szabad szem elől téveszteni!

Az egyik: nem szabad központosítani!

Tessék az egyének megfelelő kiválasztása mellett hatáskört adni a külső hivataloknak a legteljesebb egyéni felelősség mellett!

Akire hatáskört nem lehet bízni, aki a felelősséget nem meri vállalni, az menjen — korra és rangra való tekintet nélkül — beosztottnak!

Legyünk tisztában azzal, hogy a bár nem százszázaléig kifogástalanul helyes, de idejében jött intézkedés a gazdasági életben jobb, mint az éveken át érlelt, de időbelileg elkésett elhatározás!

Mert a kisebb hibákat majdnem mindig ki lehet igazítani a végrehajtás során, de az elveszített időt semminemű kormányintézkedés nem hozza vissza.

A másik irányelv a hivatás helyes magyarázata!

Nem azt kell keresni, hogy lehet megakadályozni azt, amit a birtokos akar, de azt, hogyan lehet a törvény keretein belül, a köz és a jövő érdekeinek megvédésével lehetővé tenni a birtokos óhajának teljesülését.

Ezeknek az irányelveknek az érvényesülése esetén a kérdések túlnyomó része egyetértéssel nyer elintézés az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnal s nem is kerül a minisztérium elé.

Nem lesz tehát vele dolga a Tanácsnak sem!

Ez fedi teljesen azt a szándékunkat is, amit a Tanács törvénybeiktatásával meg akartunk valósítani!

Mert a cél az volt, hogy azokban a kérdésekben, amelyekben a külső erdőrendészeti közegek és a fél álláspontja, szándékai vagy véleménye nem egyeznek, ne legyen a döntésre hivatott miniszter csupán az elsőfokú előadó hivatali felsőbbbségének véleményére utalva.

Nem titkolhatjuk azt a véleményünket, hogy 3—400 kat. holdas erdőcskékre vonatkozó üzemtervek irányelveinek megállapítása vagy azok jóváhagyása a minisztérium hozzájárulása nélkül is teljesen hibátlanul megtörténhetik.

Nem tartjuk kívánatosnak, hogy sürgős szükség által indokolt apró-cseprő rendkívüli használatok ügyei megjárják a minisztériumot.

És ilyen példát még igen sokat tudnánk felhozni.

Sőt nyíltan megvalljuk, hogy mi az ilyen kérdésekben az áthidaló megoldások megtalálása tekintetében sokkal többet várunk a helyi ismereten kívül nem ritkán jóval nagyobb gyakorlatra visszatekintő külső szolgálatban álló erdőfelügyeleti tisztviselőtől.

A mi véleményünk szerint akkor lesz az adminisztráció célszerű, gyors és jó, ha az ilyen kérdések túlnyomó része kinn intéződik el, s nem fogja a minisztériumot az apró-cseprő folyóügyek elintézése tulajdonképpeni hivatásától: az általános irányítástól, az egész közösséget érintő gazdasági kérdések feldolgozásától stb. elvonni.

Ilyen megoldás mellett a Tanácsra sem fog túlzott terhet róni a folyóügyekben való véleménynyilvánítás és bőven marad ideje arra, hogy a fontos, az egész közösséget érintő kérdésekkel foglalkozzék.

A magunk részéről ismételten sajnálattal állapítjuk meg, hogy a közel másfél éve életbeléptetett erdőtörvény nincs végrehajtva s mivel véleményünk szerint a törvény a kormányzatot is kötelezi, erre a körülményre itt teljes tisztelettel, de ugyanakkora határozottsággal hívjuk fel a földművelésügyi m. kir. miniszter úr figyelmét.

Nem mulaszthatjuk el azonban ez alkalommal egy másik körülményre is rámutatni. Az új törvény nemcsak fokozott jogot, de fokozott kötelezettséget is hárít a kormányzatra.

Elsőrendű közérdek kívánja, hogy ennek a kötelezettségének a kormányzat feleljen is meg.

Tényként állapíthatjuk meg azt, hogy az erdőfelügyelettel, irányítással, állami kezeléssel stb. járó törvényes kötelezettségeinek az állami adminisztráció személyzet- és költség hiánya miatt már a régi törvény érvényessége idején sem tudott megfelelni.

Annál kevésbé áll módjában eleget tenni azoknak a fokozott kötelezettségeknek, amiket az új törvény reá ró.

Nemcsak intézkedés nem történt az új üzemtervek elkészítése iránt, de arról sem tudunk, hogy az erre vonatkozó s egyébként is az Országos Erdőgazdasági Tanács hozzájárulását igénylő utasítás elkészült volna.

Minden aggodalom nélkül, igazunk teljes tudatában állapíthatjuk meg azt, hogy a mai szervezet és a mai költségelőirányzat ennek a hivatásnak nem is tud megfelelni.

Feltétlenül gondoskodni kell tehát arról, hogy a jövő költségvetési év elejéig ne csak a végrehajtásra vonatkozó rendelkezések és intézkedések szülessenek meg, de rendelkezésre álljon az a szervezet és költségelőirányzat is, amelynek segítségével a földművelésügyi kormányzat ennek a hivatásának meg is tud felelni.

Mert a mi véleményünk szerint ez nem csak hivatása, de törvényszabta kötelessége.

3. Az első háromnegyed év fabehozatali mérlege.

Íde iktatjuk a szokásos összehasonlító kimutatást.

Maguk a számok minden magyarázatnál ékebben szólnak.

Míg a tűzifánál az 1934—35. évi termelés erősebb tempója a behozatalt jelentékenyen visszaszorította, addig a műfaválasztékoknál már megnyilvánul az 1935—36. évi termelés erősen csökkenő irányzatának a hatása.

Kettő és fél millió pengő értékű, több mint 13.000 vasúti kocsirakomány műszaki és gazdasági célokra használt különféle faválasztékkal és fatermékkel többet hoztunk be, mint az előző évnek ugyanebben az időszakában.

Nem vonhatjuk kétségbe, hogy a gazdasági viszonyok lassú javulásának is része van ebben a dologban, de a lombfaválasztékokban való behozatal emelkedése már jórésztben a belföldi termelés csökkenésére vezethető vissza.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy évek óta folytatott küzdelmünk a gömbölyűfa behozatal emelése és a félgyártmányok behozatalának a csökkentése tekintetében még sem egészen eredménytelen.

Igazolja ezt az, hogy a gömbölyűfa anyagok behozatalánál mutatókozó emelkedés nemcsak a százalékos arány-

Fabehozatalunk mennyisége az 1935. és 1936. év első 9 hónapjában 10.000 kg.-os kocsirakományokban:

	1935	1936	Az 1935. évvel szemben	
			több	kevesebb
Tüzifa	10.041	8.486	—	1.555
Faszén	2.138	2.582	444	—
Bányafa	6.442	7.526	1.084	—
Gömbölyű fenyőfa	12.237	15.003	2.766	—
Gömbölyű lombfa	1.132	3.279	2.147	—
Hegyezett karó .	33	54	21	—
Bárdolt fenyőfa .	4.846	5.735	889	—
Vasúti talpfa . .	198	3.461	3.263	—
Kádárfa	73	106	33	—
Bognárfa	50	20	—	30
Fűrészelt fenyőfa	18.653	20.900	2.247	—
Fűrészelt lombfa	805	1.144	339	—
Összesen:	56.648	68.296	13.233	1.585

Fabehozatalunk értéke az 1935. és 1936. év első 9 hónapjában. Érték 1000 pengőben:

	1935	1936	Az 1935. évvel szemben	
			több	kevesebb
Tüzifa	1.750	1.453	—	297
Faszén	1.195	1.185	—	10
Bányafa	1.943	2.083	143	—
Gömbölyű fenyőfa	4.010	5.789	1.779	—
Gömbölyű lombfa	466	1.453	987	—
Hegyezett karó .	17	29	12	—
Bárdolt fenyőfa .	2.370	2.942	572	—
Vasúti talpfa . .	70	1.374	1.304	—
Kádárfa	89	132	43	—
Bognárfa	42	14	—	28
Fűrészelt fenyőfa	14.423	16.965	2.542	—
Fűrészelt lombfa	750	1.019	269	—
Összesen:	27.125	34.438	7.651	335

szám, de abszolút mennyiség tekintetében is meghaladja a feldolgozott választékoknál mutatkozó emelkedést.

4. A vadkár-kérdés.

A Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara igazgató tanácsa dr. Mohácsy Lajos evangélikus esperes lelkész indítványára a november hó 30-án tartott kamarai közgyűlés elé javaslatot terjesztett a vadkárok kérdésének rendezése céljából.

A 4. pontban foglalt javaslatot szószerint ide iktatjuk.

„1. A vadászati törvény azon szakaszát, mely kimondja, hogy a szarvas és dämvad mint fővadak által okozott kár megtérítésére csak azon vadászterület tulajdonosa, illetve bérlője kötelezhető, amely területen ezen vadakat „*tenyész-tik*“, a törvényhozás olyan értelemben változtassa meg, hogy teljes kártérítéssel tartoznak a vadászterületek tulajdonosai, illetve bérlői, ha a fentnevezett vadak területükön egyáltalán „*tenyésznek*“.

Ugyanezen új törvényszakaszban történjék intézkedés arról is, hogy a szarvas és dämvaddal együtt soroltassék fel a *vaddisznó* is, melynek kártérítése az előző két fővaddal azonos elbírálás alá essék.

2. A vadászati törvényben határozottan körvonalaztasék az, hogy a szarvas, dämvad és a vaddisznó által okozott károkért teljes kártérítéssel tartozik azon vadászterület tulajdonosa, illetve bérlője, akinek, illetve akiknek területén a megnevezett vadak *tenyésznek*. Ezen kártérítés kötelezettsége alól csak azon esetben mentesüljenek a fentnevezettek, ha azon területeket, amelyeken e vadak tenyésznek, megfelelő kerítéssel veszi körül.

3. A törvénynovella világosan és félremagyarázást nem tűrő módon tartalmazzon kötelező rendelkezést arra nézve, hogy a vadászati haszonbér csakis a földtulajdonosok között osztandó és osztható fel, és hogy a vadászati haszonbér soha semmi körülmények között más célra a község által fel nem használható, hanem azt minden esetben a földtulajdonosok között kell kiosztani.

4. Mondja ki a törvény novellája, hogy minden vadász-

terület tulajdonosa, illetve bérlője évenként legalább kétszer köteles körvadászatot, vagy hajtóvadászatot tartani abból a célból, hogy ilyképen a *kisvad* (nyul, fácán, fogoly) kártevései csökkentessenek. Ugyancsak történjék intézkedés olyan irányban, hogy a fácánt, úgy mint régebben lehetséges volt, már augusztus 15-től kezdve lőhessék a vadászok. A törvény novellája gondoskodjék az érdekeltek hatóságabb védelméről az *orvvadászok* kártevéseivel szemben.¹⁴

Évekkel ezelőtt lapunk egész tanulmányorozatot közölt a kérdés megfelelő megoldása érdekében s azóta is több ízben tettünk kísérletet aziránt, hogy ezt a kérdést egyesületközi megállapodással iparkodjunk lehetőleg rendezni, mert meggyőződésünk az, hogy az érdekelt egyesületek egyöntetű állásfoglalása a kormányzat helyzetét is nagyon megkönnyítené.

Ne felejtsük el, hogy a kérdés megfelelő rendezése azok részére, akik a károkat elszenvedik, nemcsak fontos, de sokhelyütt életbevágóan sürgős; másrésről aggodalommal látunk azt, ha a károsultak kétségtelenül egységes frontjával szemben a vadászatnál is érdekeltek csoportja részekre széttagolva, százfelé ágazó, különféle kívánságokkal jelenkeznek.

A Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara előtt fekvő indítvány két alapelvét, hogy a vadkárokért a kártszenvedőnek teljes kártérítést kell kapnia, és hogy a vadászati bér azokat a földtulajdonosokat illeti, akiknek területén a vadászatot gyakorolják, a legteljesebb mértékben osztjuk.

Hozzáfűzzük azonban azt a véleményünket is, hogy a vadászati bér csak részben a földtulajdon elválaszthatatlan tartozékát alkotó vadászati jog megváltása, mert véleményünk szerint másik, részben kártérítési összeg is a vadak által elfogyasztott élelemért.

Félreértések elkerülése céljából már itt leszögezzük azt, hogy nem kívánjuk a kártérítés kérdését teljesen a vadászati bérekből megoldani, mert hiszen ez sokhelyütt lehetetlen is.

Nem látjuk azonban semmi akadályát, sőt véleményünk szerint a jogosságát sem lehet elvitatni annak az álláspont-

nak, hogy a bér épúgy megtérítése a vad által elhasznált élelemnek, mint ahogyan a csirke árában bennfoglaltatik az általa elfogyasztott kukorica, vagy egyéb termék értéke is.

A részletekre ezúttal kitérni nem kívánunk, csak egyre hívjuk fel a vadászat kedvelőinek és az abban érdekelt vadászoknak a figyelmét.

A tizenkettedik óra itt van!

Ha nem tudunk idejében megfelelő és egyöntetű álláspontra jutni, nem vethetünk követ a kormányzatra, ha ezt a kérdést tisztán azoknak a szempontoknak a figyelembe vételével fogja rendezni, amelyeket a kárt szenvedők kétségkívül sokkal egységesebb és nagyobb tömege iparkodik majd érvényesíteni.

*

Chronik. Von Z. Biró.

Die Zeitschrift „Erdészeti Lapok“ des Landesforstvereins schliesst mit dem Dezemberheft 1936. ihren 75. Jahrgang, aus welchem Anlass ihre in der Forstwirtschaft Ungarns eingenommene Rolle mit einigen warmen Worten gewürdigt wird.

Seit dem Inkrafttreten des neuen Forstgesetzes ist mehr als ein Jahr verflossen und der Vollzugserlass lässt noch immer auf sich warten. Ebenso wurde auch der durch das Gesetz vorgesehene Forstwirtschaftliche Landessenat noch nicht ins Leben gerufen, trotzdem in vielen Fragen auch das Gutachten des Senats einzuholen ist. Verfasser verlangt mit ernstesten Worten rascheste Entscheidung, da eine gesunde Entwicklung des Wirtschaftslebens nur bei völligem Einklang zwischen Sinn und Handhabung des Gesetzes erwartet werden kann. Auch macht er darauf aufmerksam, dass die durch das Gesetz der Staatsmacht zugesicherten erweiterten Rechte gleichzeitig strenge Verpflichtung bedeuten. Die Überprüfung der zufolge des allgemeinen Betriebsplanzwangs viel zahlreicher werdenden Wirtschaftsakten, die staatliche Verwaltung der kleinen Waldbesitze usw. kann nur durch entsprechende Erhöhung des Personalstandes beim Statsfortwesen erfolgreich bewerkstelligt werden; hiefür zu sorgen ist unumgängliche Pflicht der Regierung.

Die Anklagen über den Wildschaden werden bei der Landbevölkerung immer häufiger und lauter. Es ist höchste Zeit, dass die jagdlichen Kreise in dieser Frage ein gemeinsames Übereinkommen treffen, sonst wird die Regierung gezwungen sein, ohne ihre Teilnahme zu entscheiden.

*

Chronique, par Z. Biró.

L'Auteur souligne la nécessité de publier sans tarder les instructions relatives à l'application de la nouvelle loi forestière et de créer le Conseil National de Sylviculture, prévu par la loi, car la marche normale de toute activité sylvicole dépend de l'harmonie entre l'esprit de la loi et sa mise à exécution.

L'exercice des droits élargis que le Gouvernement tient de la nouvelle loi lui impose aussi des obligations qu'il ne saurait cependant remplir sans augmenter convenablement le personnel supérieur de l'administration forestière.

Les dégâts causés par le gibier suscitent des plaintes toujours plus nombreuses. Il serait temps que ceux qui chassent s'entendent pour donner à cette question une solution organique.

*

Chronicle. By Z. Biró.

The author urges the issue of the instructions as to the application of the new forestry law, and the establishment of the National Forestry Council thereby ordered, as the undisturbed development of forestry can only be assured by complete harmony between the spirit and the letter of the law.

The new law has conferred on the government not only fuller rights, but wider responsibilities, and these can only be properly handled by an augmentation in the number of State Foresters.

The complaints as to damage by game are ever more numerous, and it is now well time for all those interested in shooting and hunting to take joint action for the settlement of this question.

Hazánk részvétele a növényfejlődés (fenológia) nemzetközi megfigyelésében.

Evtizedes tapasztalatom, hogy úgy meteorológiai, mint fenológiai megfigyelések a legpontosabban az erdészek részéről végeztetnek. Csak emlékezetből hivatkozom *Pausinger* (Görgényszentimre), *Kayszral* (Kőszeg), *Teodorovits* és *Kiss* (Szeged), *Török* (Vadászerdő), *Nyitray* (Zengg), a régi erdészeti kar kimagasló értékeire, bár ha átnézném évkönyveinket, bizonytalán még sok fényes névvel találkozánk.

Éppen ezért bizalommal fordulok cikkemmel a magyar erdészekhez, karolják fel a fenológia ügyét, különös figye-